

**UCHWAŁA NR LI/400/2023
RADY MIEJSKIEJ W LIBIĄŻU**

z dnia 27 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia "Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Libiąż na lata 2023 - 2028"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) Rada Miejska w Libiążu uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Libiąż na lata 2023-2028” stanowiący załącznik niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Libiąża.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXV/194/2021 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 26 lutego 2021 r.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Libiążu

Bogusław Gucik

Załącznik do Uchwały
Nr LI/400/2023
Rady Miejskiej w Libiążu
z dnia 27 października 2023 r.

***Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2023-2028***

Libiąż 2023

Spis treści

1. WSTĘP	2
2. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	4
3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ	5
3.1. Definicja przemocy.....	5
3.2. Rodzaje i formy przemocy domowej.....	8
3.3. Fazy cyklu przemocy	10
3.4. Strategie powstrzymywania przemocy domowej	12
3.5. Skala występowania zjawiska przemocy w Polsce	14
4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LIBIĄŻ	15
4.1. Wyniki badań i rekomendacje.....	27
4.2. Cele i metodologia badania	28
4.3. Problem przemocy w świetle badań ilościowych. Charakterystyka uczestników badania.....	31
5. WNIOSKI Z BADAŃ I REKOMENDACJE	31
6. PLAN STRATEGICZNY PROGRAMU	34
6.1. Analiza SWOT gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej	34
6.2. Cel główny i cele szczegółowe programu	35
6.3. Adresaci programu.....	44
6.4. Przewidywane efekty realizacji programu	44
6.5. Finansowanie programu	44
6.6. Monitoring i ewaluacja programu.....	45

1. WSTĘP

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2028 obejmuje zadania, jakie na Gminę Libiąż nakłada nowelizacja przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz,1249 z późn. zm.).

Ustawa ta wprowadziła szereg zmian, które istotnie rozszerzają zakres przedmiotowy i podmiotowy przemocy domowej, a tym samym sytuacji, w których organy reprezentowane w zespołach interdyscyplinarnych zobowiązane zostały do założenia i prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”.

W dniu 29 czerwca 2023 r. Rada Miejska w Libiążu podjęła uchwałę Nr XLIX/379/2023 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 9a ust. 2 cytowanej ustawy członków zespołu interdyscyplinarnego powołuje Burmistrz. W związku z powyższym od 18 września 2023 r. na terenie Gminy Libiąż działa Zespół Interdyscyplinarny powołany w drodze Zarządzenia Burmistrza Libiąża.

Zarządzeniem Burmistrza Libiąża nr 0050.792.VIII.2023 z dnia 08.09.2023 r. w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu obligatoryjnie weszli przedstawiciele:

1. Jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Policji.
4. Oświaty.
5. Ochrony zdrowia.
6. Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Chrzanowie.

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9b ust.2, ustawy w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,

- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) przekazywanie informacji, o których mowa w art. 9e ust.3 oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust.5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971r.- Kodeks wykroczeń.

W ostatnich latach obserwujemy znaczny wzrost zainteresowania szerokich kręgów społecznych problematyką przemocy domowej. W większości miast naszego kraju powstały wyspecjalizowane placówki zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz udzielaniem interdyscyplinarnej pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Sam fakt dostrzeżenia problemu cierpienia innych osób w środowisku domowym jest pozytywnym znakiem czasu i przejawem dojrzałości i odpowiedzialności znacznej części naszego społeczeństwa.

Problem przemocy domowej jest aktualnie tematem różnego rodzaju przekazów medialnych. Można zatem zauważyć, że nie stanowi już tematu tabu, wychodzi z ukrycia, a osoby doznające przemocy domowej mają szeroki dostęp do informacji o przysługujących im uprawnieniach oraz miejscach, w których mogą uzyskać niezbędną pomoc i wsparcie. Niestety pomimo wielu podejmowanych przez instytucje rządowe i pozarządowe działań informacyjnych, edukacyjnych, prowadzonej profilaktyki w stosunku do rodzin zagrożonych przemocą, nadal obecne jest niepokojące zjawisko bierności, bezczynności i niechęci społeczeństwa do korzystania z wachlarza pomocy dostępnego na terenie całego kraju.

2. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)**. Definiuje ona pojęcie przemocy domowej, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa również zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz wobec osób stosujących przemoc. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego zadania, które w szczególności dotyczą tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:

- 1) opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Inne akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową to:

1. Kodeks Karny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.) oraz Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870) w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.
4. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02.04.1997 roku (Dz. U. z 2009 r. Nr 114 poz. 946) rozdział drugi „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” regulująca zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawiająca na ich straży władze publiczne, przyznająca obywatelowi prawo żądania od organu władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
5. Ustawa z dnia 07 lipca 2023 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426), która powstała w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna

ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę osób, instytucji i organizacji wspomagających rodziny, w tym dzieci.

6. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2021–2028, która określa swój cel strategiczny jako zintegrowany system profilaktyki, ograniczania problemów uzależnień i zachowań agresywnych.

7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2023, którego celem jest :

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

3.1. Definicja przemocy

Przemoc domowa może być zarówno przyczyną jak i skutkiem dysfunkcjonalności rodzin.

Należy do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Relacje medialne na temat przemocy wpłynęły na wzrost społecznej świadomości i zmusiły do przyjęcia faktu, iż we współczesnym społeczeństwie przemoc domowa jest zjawiskiem powszechnym, obecnym we wszystkich kręgach kulturowych i religijnych, w każdym zakątku świata. Towarzyszy ludziom w różnych relacjach i na różnych etapach życia.

W literaturze jest wiele definicji przemocy, która rozumiana jest jako zachowanie agresywne, ukierunkowane bezpośrednio na drugiego człowieka, przynoszące mu szkody fizyczne lub psychiczne. Pierwotnie przemocą określano nadużycie siły przez człowieka wobec drugiej osoby. Obecnie przemocą określa się takie zachowanie jednostki lub grupy, w wyniku którego inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub psychice.

Odnosząc się do słownika frazeologicznego przemoc oznacza gwałt, przewagę z użyciem siły fizycznej wbrew czyjejś woli.

W słowniku języka polskiego przemoc to fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, narzucona bezprawnie władza.

Najpełniej przemoc domową precyzuje nowelizacja ustawy z dnia 22 czerwca 2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 2 pkt. 1 „*przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

W słowniku socjologicznym przemoc zdefiniowana jest jako, jeden z głównych, obok groźby środków przymusu polegającym na użyciu siły fizycznej przez jednostkę lub grupę, wbrew obowiązującym przepisom prawnym, w celu zmuszenia jednostki czy grupy do określonych działań lub też do zaprzestania czynności już rozpoczętej oraz bezprawne narzucenie władzy¹.

Wanda Sztander natomiast przez przemoc rozumie takie działania, które upośledzają moc kogoś, kto jest obiektem. Taki właśnie jest cel przemocy „*czyniący z człowieka istotę bezbronną*”.

Według Józefy Brągiel przemoc to każdorazowe, zamierzone działanie osoby, instytucji, społeczeństwa czy też państwa, które ujemnie wpływa na zdrowie, rozwój fizyczny i psychospołeczny.

Jerzy Mellibruda uważał natomiast, że przemoc to nieodłączna część naszego życia, na każdym jego etapie jesteśmy na nią narażeni. Według polskich specjalistów przemoc domowa to:

- 1) *działanie lub zaniechanie działań przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym,*
- 2) *z wykorzystywaniem przewagi sił lub władzy,*

1J. Cichła, *Dynamika i uwarunkowania przemian psychospołecznego funkcjonowania kobiet- ofiar przemocy domowej - w trakcie procesu terapeutycznego*, Wyd. PWSZ w Głogowie, Głogów 2015, s. 28-29.

- 3) godzące w ich prawa lub dobra osobiste, w szczególności w ich życie, zdrowie fizyczne lub psychiczne,
- 4) powodujące w ich życiu szkody lub cierpienie.

Z punktu widzenia prawa znęcanie się to przestępstwo, które podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 207 KK).

Perspektywa moralna ukazuje przemoc, jako krzywdzenie słabszego czyli zło moralne. Spojrzenie psychologiczne na przemoc zwraca uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacje sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji pomiędzy sprawcą a ofiarą przemocy².

Na gruncie kryminalnym, przemoc to użycie siły fizycznej lub też groźba jej użycia, jeżeli zamiar osoby stosującej przemoc obejmuje spowodowanie szkód fizycznych w postaci uszkodzenia ciała lub śmierci.

Od wczesnego dzieciństwa człowiek obserwuje lub też osobiście doświadcza różnych form zachowań ludzkich, które służą krzywdzeniu innych, zadawaniu im bólu. W dorosłym życiu zachowania takie mogą być powielane. Istotną rolę odgrywa także wpływ środków masowego przekazu na człowieka, oglądanie przez młodych ludzi filmów o treściach związanych z agresją, przemocą, przestępstwem ludzi młodych, mało krytycznych, nie mających lub nie dążących do korzystania z innych źródeł wiedzy³.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 22 czerwca 2023 r. pod pojęciem osoby doznającej przemocy należy rozumieć:

- 1) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 2) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- 3) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- 4) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 5) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

² J. Melibruda, *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie*, www.niebieskalinia.pl/przewodnik_ustawa/poradnik_eksperci_radza/01._Jerzy_Melibruda.pdf 13.12.2018r

³ K. Stanek, *Praca socjalna z osobą lub rodziną z problemem przemocy*, Wyd. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014, s. 20.

- 6) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- 7) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- 8) małoletniego – wobec którego jest stosowana przemoc domowa.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym przez osobę stosującą przemoc domową należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemoc domowej.

Natomiast małoletniego będącego świadkiem przemoc domowej traktuje się jak osobę doznającą przemoc domowej.

3.2. Rodzaje i formy przemoc domowej

Przemoc domowa to umyślne działanie, lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę sił przeciwko drugiej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienia i szkody.

Przemoc domowa może przybierać różnorodne formy i rodzaje:

1. **Przemoc fizyczna** jest naruszeniem nietykalności fizycznej drugiej osoby, jest intencjonalna, powoduje uszkodzenia ciała, polega na biciu, kopaniu, popychaniu, policzkowaniu, duszeniu, szczypaniu, ciskaniu w drugą osobę przedmiotami, polewaniu substancjami żrącymi itd.
2. **Przemoc psychiczna** to naruszenie godności osobistej, słowne lub też niewerbalne groźby użycia przemoc, ublizanie, szantażowanie, poniżanie, obrażanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, wyśmiewanie poglądów, karanie przez odmowę uczuć itd.
3. **Przemoc seksualna** to naruszenie intymności, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych praktyk seksualnych, sadystyczne formy współżycia, gwałt, itd.
4. **Przemoc ekonomiczna** jest naruszeniem własności, niezaspokojeniem potrzeb materialnych rodziny, odmawianiem lub ograniczaniem dostępu do wspólnych środków finansowych, odbieraniem zarobionych pieniędzy, uniemożliwianiem podjęcia pracy zarobkowej itd.
5. **Zaniedbanie** - naruszenie obowiązku do sprawowania opieki ze strony najbliższych osób. Jest formą przemoc ekonomicznej i oznacza m.in. ograniczanie lub odebranie środków na utrzymanie, pozbawienie żywności, niezbędnego ubrania, schronienia, brak

wsparcia w chorobie, nie udzielanie pomocy w potrzebie, uniemożliwienie dostępu do mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.⁴

6. **Mobbing** jest formą przemocy stosowaną najczęściej w środowisku pracy. Dotyczy każdego fizycznego ataku, napaści, słownej obelżywości, zachowań pracowników lub skierowaną przeciwko pracownikom. Polega na uporczywym i długotrwałym nękanu lub zastraszaniu pracownika, wywołuje u niego zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, ma na celu poniżenie lub ośmieszenie pracownika, izolowanie bądź też wyeliminowanie go z zespołu współpracowników.

7. **Stalking** oznacza uporczywe, natrętne nękanie osoby, przejawiające się w próbach nawiązania kontaktu mimo wyraźnego sprzeciwu drugiej osoby.

8. **Cyberprzemoc** oznacza przemoc z użyciem technologii informatycznych i komunikacyjnych m.in. internet, telefony komórkowe. Charakteryzuje się wysokim poziomem anonimowości osoby stosującej przemoc, jednocześnie jego siłą, nie fizyczną czy społeczną, lecz umiejętnością wykorzystywania możliwości, jakie dają media elektroniczne⁵.

9. **Przemoc strukturalna** ma miejsce w strukturach społecznych, w świadomości społecznej, w danej kulturze. Odbierana jest przez społeczeństwo, jako coś naturalnego. Nie dotyczy bezpośrednio fizycznego aktu, zamiaru użycia siły fizycznej czy psychicznego zranienia.

10. **Przemoc symboliczna** opiera się na prawie narzucania i wpajania zachowań służących interesom agresora. Osoby stosujące przemoc pragną osiągnąć pełną kontrolę nad zachowaniem osoby doznającej przemocy, często grożą wyrządzeniem krzywdy ulubionym zwierzętom osoby doznającej przemocy lub zniszczeniem przedmiotów mających dla niej szczególne znaczenie emocjonalne.

11. **Przemoc rytualna** oznacza zachowania agresywne lub autoagresywne w rytuałach religijnych oraz obrzędach, które służą wyzwoleniu ducha od potrzeb i żądz cielesnych. Najistotniejsze jest połączenie z Bogiem i osiągnięcie wyższego poziomu istnienia. Sama autodestrukcja ma służyć uwolnieniu się od poczucia winy i zadowolenia bóstw, które pełnią funkcję przeniesionych na zewnątrz wyrzutów sumienia⁶.

4 E. Kowalewska- Borys, *Problematyka przemocy w rodzinie*, Wyd. Difin, Warszawa 2012, s 40.

5 K. Stanek, *Praca socjalna z osobą lub rodziną z problemem przemocy*, Wyd. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014, s. 31-37

6 J.Mazur, *Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość*, Wyd. Żak, Warszawa 2002, s.57-58.

Biorąc pod uwagę emocjonalne aspekty zachowania osoby stosującej przemoc domową wyróżnić należy:

1. **Przemoc gorącą**, w której następuje impulsywność osoby stosującej przemoc przejawiająca się furią czyli wybuchem skumulowanych i niemożliwych do powstrzymania uczuć złości lub wściekłości. Ma na celu wywołanie cierpienia i spowodowanie szkód. Mogą ją powodować negatywne i intensywne przeżycia związane z frustracją, z zablokowaniem dążeń, z niespełnieniem oczekiwań i pragnień. Pojawia się agresywna reakcja na stres, która nie zostaje zahamowana i przelewa się na pozostałych członków rodziny.
2. **Przemoc chłodna** natomiast bywa znacznie spokojniejsza, choć czasem jest to jedynie pozorny spokój, który aktywuje emocje skutecznie kontrolowane i tłumione. Polega na realizowaniu przez osobę stosującą przemoc określonego scenariusza istniejącego w jego umyśle, a czasem w obyczajach i kulturze. Przemoc chłodna może być narzędziem oddziaływań zmierzających niejednokrotnie do wzniosłych celów, które są uzasadnieniem bolesnych dla bliskich środków⁷.

3.3. Fazy cyklu przemocy

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, kilkunastoletnią historię i najczęściej powtarza się według określonych, nietrudnych do zaobserwowania prawidłowości. Ma charakter cykliczny, powtarza się w trzech następujących po sobie fazach:

1. **Faza narastania napięcia** - polega na stopniowym wzroście napięcia pomiędzy osobą stosującą przemoc a osobą doznającą przemocy. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, rozdrażniona, zaczyna zachowywać się w sposób zagrażający bezpieczeństwu osoby doznającej przemocy, krytykuje, obraża, upokarza i zastrasza bliską osobę. Każdy szczegół wywołuje jego złość, staje się patologicznie zazdrosny, obsesyjnie kontroluje sytuację. Osoby stosujące przemoc i jednocześnie nadużywający alkoholu niejednokrotnie zaczynają go spożywać w większej ilości. W tej fazie cyklu może dochodzić do mniejszych aktów przemocy wobec najbliższych osób. Osoby doznające przemocy mają świadomość nadchodzącego ataku, starają się nie wywoływać sytuacji konfliktowych.
2. **Faza gwałtownej przemocy** - następuje w niej eskalacja przemocy, osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna, wpada w szał i wyładowuje swoją wściekłość na ofierze. Często

7 K. Stanek, *Praca socjalna z osobą lub rodziną z problemem przemocy*, Wyd. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014, s. 24-25.

zdarza się, że dochodzi do aktu przemocy fizycznej zagrażającego bezpośrednio zdrowiu i życiu osoby doznającej przemocy. Wybuch może być wywołany czymś zupełnie banalnym albo osoba doznająca przemocy sama świadomie lub nieświadomie prowokuje partnera „aby mieć to już za sobą”.

3. Faza skruchy (miodowego miesiąca) - zachowanie osoby stosującej przemoc przechodzi od zaprzeczenia tego co się stało, do prób odpokutowania i obietnic. Osoba stosująca przemoc przeprosza za swoje zachowanie, obiecuje poprawę, przynosi kwiaty, kupuje prezenty. W trakcie trwania tej fazy osoby doznające przemocy wycofują się z kontaktu z osobami pomagającymi, często zmieniają zeznania lub wycofują oskarżenia, usprawiedliwiają i bronią swoich oprawców. Jest to czas pozornego odzyskiwania przez osoby doznające przemocy sił i kontroli nad życiem. Niestety okres ten bardzo szybko przemija i znowu powoli dochodzi do narastania napięcia⁸.

Przedstawione powyżej fazy następują kolejno po sobie. Niestety w każdym kolejnym cyklu, faza miodowego miesiąca trwa coraz krócej i bywa coraz mniej sielankowa. Koszmar powraca a przemoc w każdym kolejnym cyklu bywa dłuższa i gwałtowniejsza. Doświadczenia osoby doznającej przemocy z fazy miodowego miesiąca dezorientują i utrwalają w sprawie poczucie bezkarności⁹.

Przemoc wywiera głęboki wpływ na osoby doznające przemocy i wywołuje skutki w postaci zmian w jej psychice, sprzyja utrwalaniu przemocy i skutecznie utrudnia działania prowadzące do wyzwolenia. Powszechnie znane są trzy aspekty zniewalające osoby doznające przemocy domowej:

- 1) cierpienie, które powoduje pewne ograniczenia w codziennym życiu,
- 2) sprawowanie kontroli, które staje się w przemocy najważniejsze,
- 3) porządek, który poprzez przemoc zostaje poważnie zachwiany a czasem zburzony.

Wymienione powyżej aspekty zniewalają umysł osoby doznającej przemocy, sprawiają, że spogląda na przemoc z trzech punktów widzenia: osoby doznającej przemocy, osoby stosującej przemoc i świadka. Uwzględnienie tych trzech aspektów pozwala na zrozumienie przemocy w całości, zdiagnozowanie problemu a następnie podjęcie profesjonalnych działań,

⁸ Tamże, s.25-26.

⁹ J. Cichła, *Dynamika i uwarunkowania przemian psychospołecznego funkcjonowania kobiet- ofiar przemocy domowej - w trakcie procesu terapeutycznego*, Wyd. PWSZ w Głogowie, Głogów 2015, s. 51.

które mają na celu wszechstronną pomoc osobie doznającej przemocy, osobie stosującej przemoc i osobie uczestniczącej w przemocy w charakterze świadka.

Ponadto przemoc domową charakteryzuje pewien rozwój. Na początku pojawiają się incydenty, konflikty, awantury, pierwsze przejawy przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej lub zaniedbanie. Jednak osoba stosująca przemoc za każdym razem składa obietnice poprawy. To normą rodziny staje się brak wystąpienia przemocy, niestety z czasem następuje wzrost tego zjawiska. Członkowie rodziny zaczynają się izolować od bliskich, znajomych, przestają ich odwiedzać i sami nikogo nie zapraszają do domu. Przemoc zaczyna się zamykać w czterech ścianach. W osobie doznającej przemocy wzrasta niepokój i lęk przed wystąpieniem przemocy. W konsekwencji pojawia się chaos i dezorganizacja rodziny. Członkowie rodziny próbują funkcjonować na nowych zasadach, w których normą staje się przemoc¹⁰.

3.4. Strategie powstrzymywania przemocy domowej

Osoby doznające przemocy domowej doświadczają cierpienia, przygnębienia, bezsilności, często są zrozpaczone. Zarówno psychicznie jak i fizycznie doznają wielu urazów i pozostają w długotrwałym stresie.

Wśród 1000 kobiet poddanych badaniom przez amerykańskich specjalistów, które były systematycznie bite przez swoich partnerów, zidentyfikowano siedem podstawowych strategii, którymi posługują się osoby doznające przemocy, by powstrzymać męża od bicia. Bite kobiety często podejmują **rozmowę** z osobą stosującą przemoc na temat aktu przemocy. Opowiadając partnerowi o bólu, cierpieniu i poczuciu krzywdy, osoby doznające przemocy starają się wzbudzić u osoby stosującej przemoc poczucie winy. Zdarza się, że osoby stosujące przemoc zgłaszają gotowość do zaprzestania przemocy pod warunkiem, że osoba doznająca przemocy będzie posłuszna. Czasem jednak rozmowy prowadzą do ponownego aktu przemocy. Kolejną strategią powstrzymania przemocy jest **uzyskanie** od osoby stosującej przemoc **obietnicy poprawy** i powstrzymania się od przemocy. Wówczas osoby doznające przemocy odwołują się do moralności, uczuć, opinii dzieci i sąsiadów, pragną nakłonić osobę stosującą przemoc do przyrzeczenia, że już nigdy w ten sposób się nie zachowa. **Straszenie** osoby stosującej przemoc jest częstym sposobem postępowania

10 J.Mazur, *Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość*, Wyd. Żak, Warszawa 2002, s.33-35.

osób doznających przemocy. Grożąc powiadomieniem policji czy też opuszczeniem domu i rozwodem chcą wyrzucić na osobie stosującej przemoc powstrzymanie przemocy. Jednak osoby doznające przemocy rzadko bywają konsekwentne w swych groźbach i tym samym dają przyzwolenie na dalsze stosowanie przemocy. Można powiedzieć, że jedynym skutecznym sposobem zwiększenia skuteczności tej strategii będzie zrealizowanie choć części groźb.

Inną strategią powstrzymania przemocy jest **ukrywanie się przed** osobą stosującą przemoc, co oznacza chowanie się w innym pokoju, zamykanie się w łazience lub też wybieganie z domu. Takie zachowania stwarzają doraźną nadzieję na uniknięcie ataku. Niestety wiele osób twierdzi, że poprzez zachowania tego typu, dawały pretekst do następnych ataków. Ukrywanie się osoby doznającej przemocy jest skuteczne jeżeli faktycznie oddziela się ją od osoby stosującej przemoc. Wyciągnięcie z prowizorycznego schronienia utwierdza jedynie osobę stosującą przemoc w poczuciu władzy i bezkarności. Kolejnym sposobem radzenia sobie osoby doznającej przemocy jest jej **pasywna obrona**, która polega na próbach osłonięcia ciała przed atakiem m.in. dłońmi, stopami, poduszką, sprzętami domowymi. Zazwyczaj strategia ta jest stosowana odruchowo i nie wpływa na powstrzymanie ataku. Pasywna obrona, w przypadku wszystkich badanych kobiet nie przyniosła pożądanych efektów, często nasilała agresję u osób stosującej przemoc. Natomiast **unikanie** agresywnego zachowania w momencie, kiedy istnieje uzasadnione podejrzenie, że zbliża się kolejna fala agresji jest również sposobem radzenia sobie z przemocą. Kobiety często opuszczają dom przed powrotem agresora lub wycofują się w przypadku zaczepki ze strony osoby stosującej przemoc. Odmienną strategią jest **walka obronna** stosowana przez kobiety doznające przemocy fizycznej, które oddają ciosy, drapią, gryzą, odpychają, rzucają przedmiotami, uderzają tym co mają pod ręką. Jest to jednak strategia niebezpieczna i często powoduje nasilenie przemocy.

Natomiast **strategia poniżająca** polega na całkowitym podporządkowaniu się i poniżaniu się przed osobą stosującą przemoc. W tej strategii osoba stosująca przemoc przejawia satysfakcję ze zniewolenia osoby doznającej przemocy, nie musi wówczas używać brutalnej przemocy aby podtrzymać swoją władzę i pozycję agresora. Kobiety stosujące tę strategię uzależniają się od osoby stosującą przemoc i tym samym tracą swoją podmiotowość¹¹.

11 J. Melibruda, *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie*, www.niebieskalinia.pl/przewodnik_ustawa/poradnik_ekspertki_radza/01._Jerzy_Melibruda.pdf 13.12.2018r.

3.5. Skala występowania zjawiska przemocy w Polsce

Przemoc istnieje we wszystkich kręgach kulturowych, religijnych, jest obecna w mediach, filmach i w grach komputerowych. Towarzyszy ludziom w różnych relacjach społecznych, i na każdym etapie życia. Pojawia się tam, gdzie istnieją nierówności, chęć posiadania władzy, dominacja oraz uzależnienie jednej osoby od drugiej.

We współczesnym, globalnym świecie groźne i przerażające dla społeczności jest nie samo zjawisko przemocy lecz jego zasięg i eskalacja. Zarówno w literaturze światowej jak też w polskiej literaturze podawane są szerokie zakresy występowania zjawiska przemocy.

W świecie nauki, polityki czy kultury istnieje powszechne zainteresowanie koniecznością podnoszenia wiedzy i świadomości społecznej oraz opracowanie strategii i metod przeciwdziałania przemocy domowej oraz pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej.

W Polsce coraz częściej mówi się o skali występowania zjawiska przemocy w różnych kręgach społecznych: w szkole, w pracy, jednak najszerszej podejmowany temat to przemoc domowa.

Pomimo faktu, że niezwykle trudno ocenić skalę zjawiska przemocy domowej, a dane mają wyłącznie charakter szacunkowy to z pewnością nie jest to zjawisko marginalne. Osoby dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc domowa jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość osób doświadczających przemocy domowej stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorii osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Wiedzę na temat występowania zjawiska przemocy domowej w Polsce dostarczają badania opinii publicznej przeprowadzone przez Centrum Badań Opini Społecznej, statystyki Komendy Głównej Policji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości. Niezwykle ważne dane dostarczane są również poprzez coroczne raporty do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu tworzenia programów przeciwdziałania przemocy domowej. Obszar problemu przemocy ukazują również instytucje zajmujące się pomaganiem. m.in. Centrum Praw Kobiet, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy Domowej „Niebieska Linia”, Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy.

Dane statystyczne Komendy Głównej Policji wskazują, że w **2019 r.** liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” część „A” wyniosła **74 313**, w **2020 r.** wyniosła **72 601** formularzy, w **2021 r. wyniosła 64 250**, a w **2022 r. wyniosła 61 645** formularzy „Niebieskie Karty”: część „A”.

Z powyższej analizy danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w roku 2022 nastąpił spadek liczby sporządzonych formularzy o 17,05%.

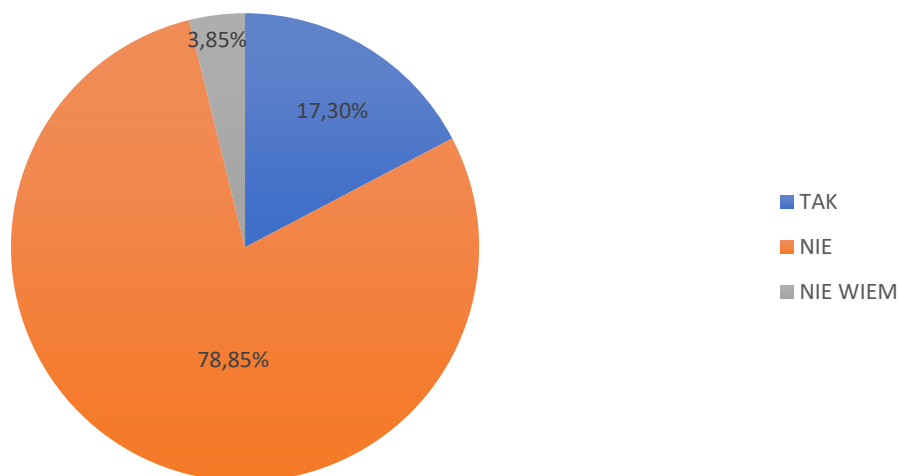
4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE LIBIĄŻ

Poniższa część programu została przygotowana na podstawie danych statystycznych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu, Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu oraz badań ankietowych przeprowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu i Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu. Badania zostały przeprowadzone w 2021 r. i 2022 r.

W 2021 r. diagnozą zostały objęte osoby starsze, zamieszkujące na terenie Gminy Libiąż w wieku 60+. Badania przeprowadzono w trakcie kampanii profilaktycznej o charakterze integracyjnym „Pomoc a nie przemoc. Z myślą o seniorach”. Głównym celem kampanii było uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy wśród seniorów. Ponadto ideą wydarzenia było wzmocnienie więzi rodzinnych, propagowanie spędzania wolnego czasu w sposób aktywny oraz integracja międzypokoleniowa. Z opracowanych 100 sztuk ankiet, do członków Zespołu Interdyscyplinarnego wróciły wypełnione **52** formularze. Wyniki badań ankietowych posłużyły do sporządzenia diagnozy skali występowania zjawiska przemocy wobec osób starszych oraz zwiększenia skuteczności i efektywności działań profilaktycznych i pomocowych wobec osób pokrzywdzonych przemocą i ich rodzin.

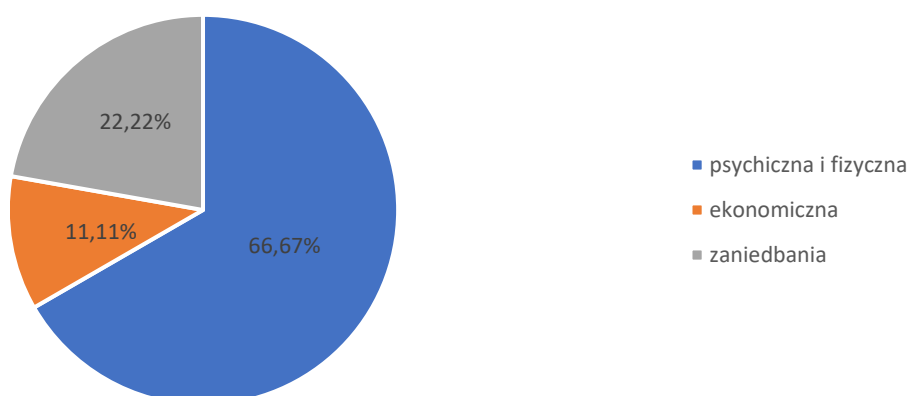
Na pytanie nr **1. Czy kiedykolwiek doznał(a) Pan(i) przemocy ze strony najbliższych ?** TAK odpowiedziało 17,30% ankietowanych, NIE - 78,85%, NIE WIEM - 3,85%.

Czy kiedykolwiek doznał(a) Pan(i) przemocy ze strony najbliższych ?

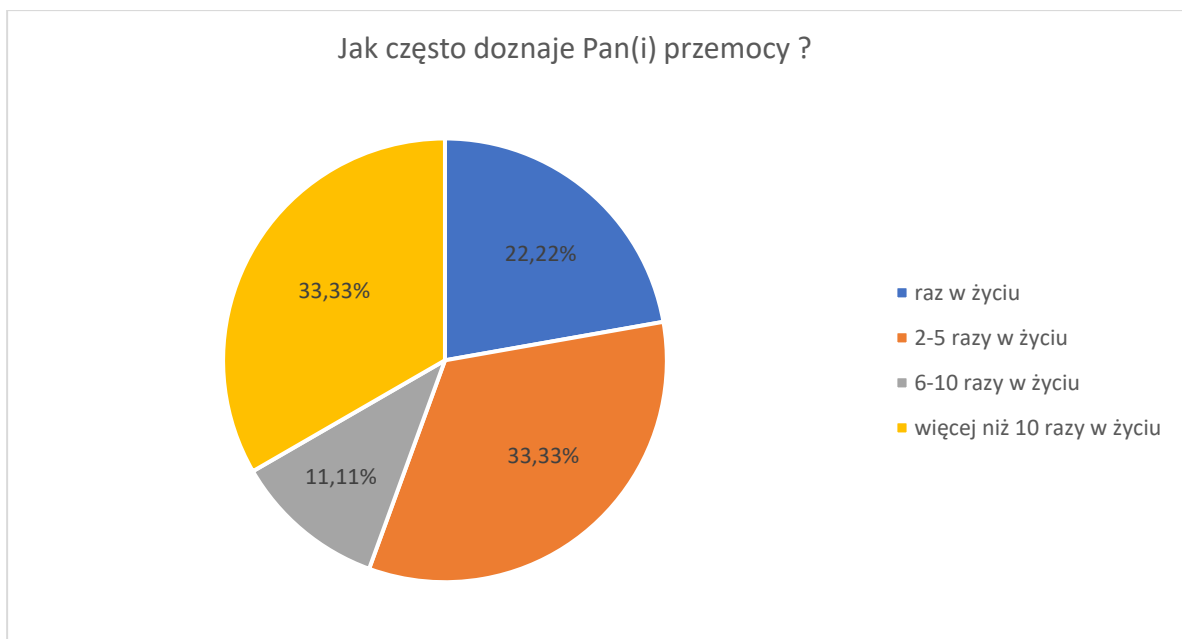

Spośród 9 osób, które doznały przemocy domowej na pytanie nr **2. Jeśli doznał/a Pan(i) przemocy to jakiego rodzaju była to przemoc ?** 66,67% ankietowanych odpowiedziało, że doznało przemocy fizycznej, 66,67% - przemocy psychicznej, 11,11% - przemocy ekonomicznej, 22,22% - zaniedbania. Natomiast nikt nie doznał przemocy seksualnej.

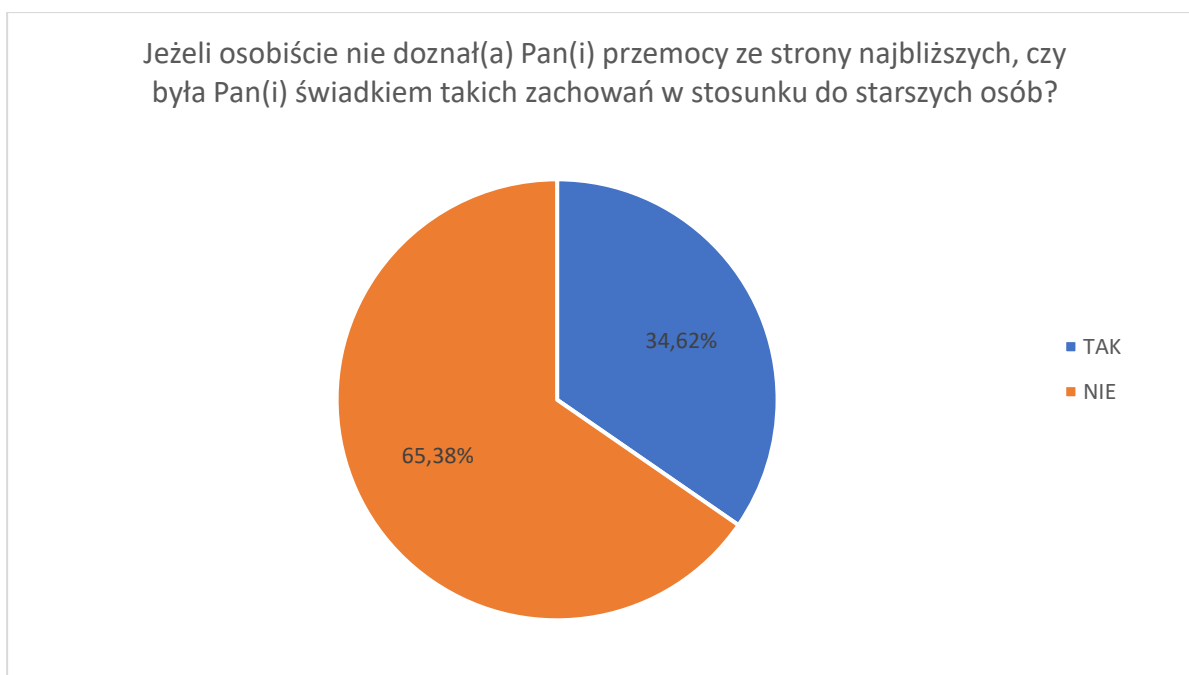
Jeśli doznał/a Pan(i) przemocy to jakiego rodzaju była to przemoc ?

Na pytanie nr **3. Jak często doznaje Pan(i) przemocy ?** 22,22% ankietowanych odpowiedziało, że raz w życiu doznało przemocy domowej, 33,33% - przemocy doznało od 2-5 razy w życiu, 11,11% - od 6-10 razy w życiu, więcej niż 10 razy w życiu przemocy doznało 33,33% ankietowanych.

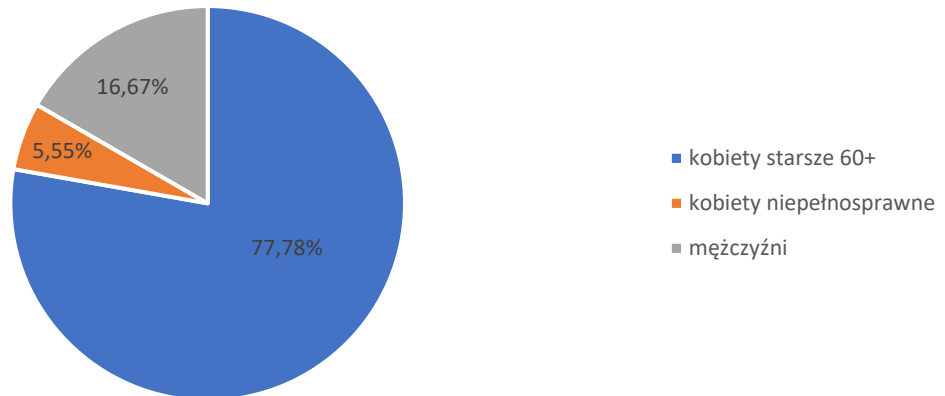

Osoby badane na pytanie nr **4. Jeżeli osobiście nie doznał(a) Pan(i) przemocy ze strony najbliższych, czy była Pan(i) świadkiem takich zachowań w stosunku do starszych osób?** TAK odpowiedziało 34,62% ankietowanych, NIE -65,38%.

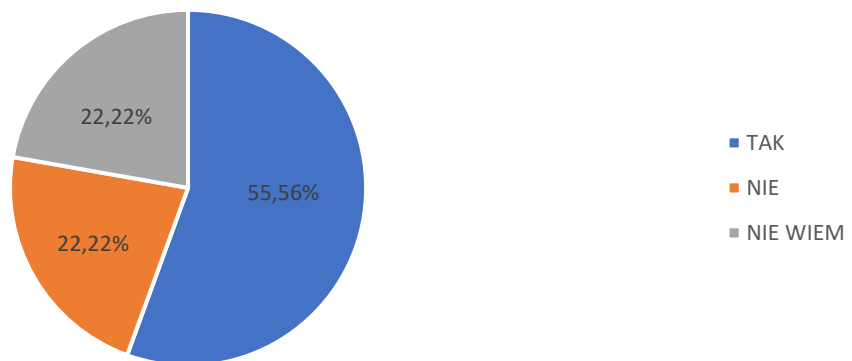
W pytaniu nr **5. Jeżeli była Pan(i) świadkiem zachowań agresywnych w stosunku do starszych osób, to Jakich osób?** 77,78% badanych wskazało na kobiety starsze 60+, 5,55% na kobiety niepełnosprawne, 16,67% wskazało mężczyzn, jako osoby doznające przemocy domowej. Mężczyzn niepełnosprawnych badani nie wskazali, jako osób doznających przemocy.

Jeżeli była Pan(i) świadkiem zachowań agresywnych w stosunku do starszych osób, to jakich osób?

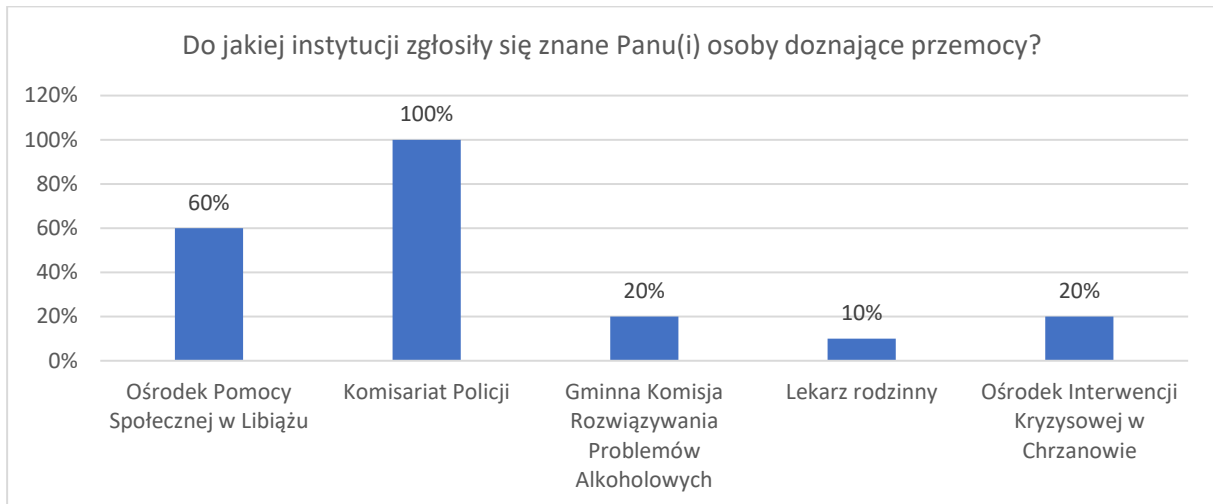
Na pytanie nr **6. Czy znane Panu(i) osoby doznające przemocy domowej zwróciły się o pomoc do instytucji pomocowych ?** TAK zaznaczyło - 55,56% badanych, NIE - 22,22%, NIE WIEM - 22,22% ankietowanych.

Czy znane Panu(i) osoby doznające przemocy domowej zwróciły się o pomoc do instytucji pomocowych ?

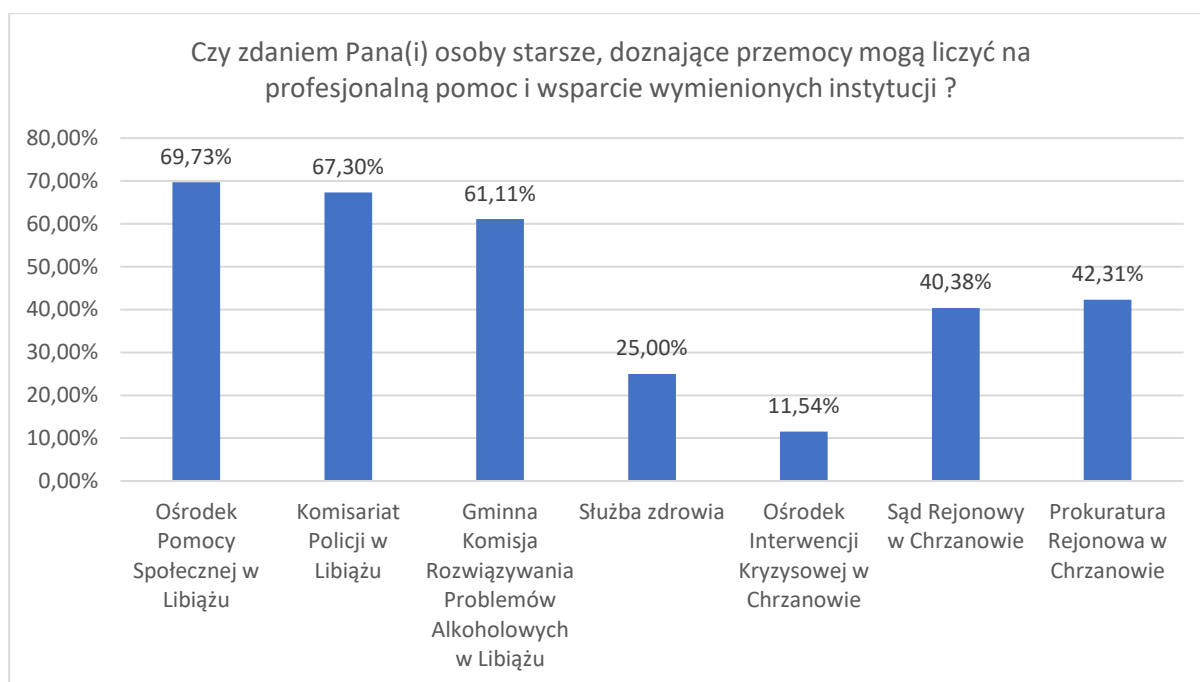

Odpowiadając na pytanie nr **7. Do jakiej instytucji zgłosiły się znane Panu(i) osoby doznające przemocy?** Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu wskazało 60% osób, które doznało przemocy, 100% wskazało Komisariat Policji, jako instytucję, do której się zgłosiły, do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłosiło się 20% badanych, do lekarza rodzinnego - 10%, do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie - 20%. Żadna

z osób nie zgłosiła faktu wystąpienia przemocy do Sądu Rejonowego w Chrzanowie i Prokuratury Rejonowej w Chrzanowie.

Osoby ankietowane w pytaniu nr **8** ***Czy zdaniem Pana(i) osoby starsze, doznające przemocy mogą liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie wymienionych instytucji ? (można wybrać kilka instytucji)*** 69,73% wskazało Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, jako instytucję, w której można liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie. 67,30% wskazało Komisariat Policji w Libiążu, 61,11% ankietowanych wsparcie uzyskało w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu, 25% osób badanych wsparcie uzyskało w ochronę zdrowia i lekarza rodzinnego, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie zaznaczyło 11,54% badanych, Sąd Rejonowy w Chrzanowie 40,38%, Prokuraturę Rejonową w Chrzanowie 42,31% ankietowanych osób.

W badaniach ankietowych wzięło udział 52 seniorów w wieku 60+, z których 86,54% stanowiły kobiety, 13,46% stanowili mężczyźni. Spośród osób badanych 42,31% stanowiły osoby w wieku 60-64 lata, seniorzy w wieku 65 i powyżej stanowili 57,69%. 15,38% badanych posiada wykształcenie podstawowe, 1,92% - wykształcenie gimnazjalne, 36,54% - wykształcenie zawodowe, 34,62% - wykształcenie średnie i 11,54% badanych ma wykształcenie wyższe.

We wrześniu 2022 r. na terenie Gminy Libiąż, w trakcie kampanii profilaktycznej o charakterze integracyjnym „Młodzi bezpieczni w mieście” diagnozą została objęta młodzież szkół ponadpodstawowych z terenu Gminy Libiąż.

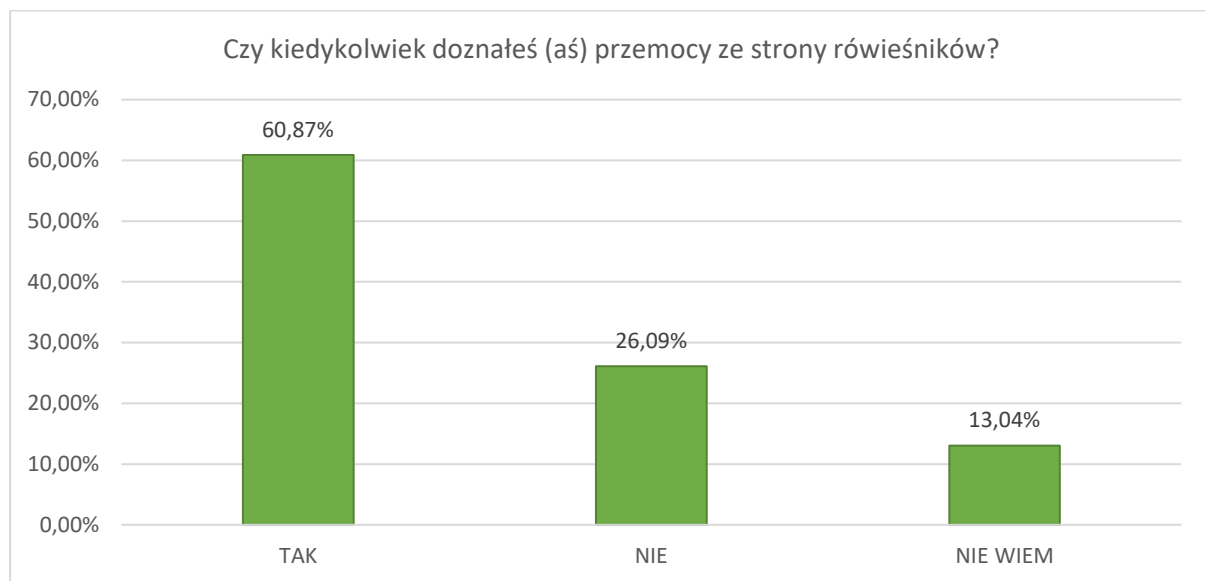
Głównym celem kampanii było podniesienie świadomości młodzieży w zakresie problematyki przemocy oraz sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami. Ponadto celem wydarzenia było zwiększenie skuteczności i efektywności działań profilaktycznych i pomocowych wobec osób pokrzywdzonych przemocą w środowisku rówieśniczym i domowym. Na potrzeby badania Zespół Interdyscyplinarny przygotował 100 sztuk kwestionariuszy ankiet, do członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu wróciło wypełnionych **69** formularzy. Wyniki badań ankietowych posłużyły do sporządzenia diagnozy skali występowania zjawiska przemocy wobec młodzieży szkół ponadpodstawowych z terenu Gminy Libiąż oraz zaplanowania działań mających na celu zwiększenie skuteczności i efektywności działań

profilaktycznych i pomocowych wobec osób pokrzywdzonych przemocą w środowisku rówieśniczym i domowym.

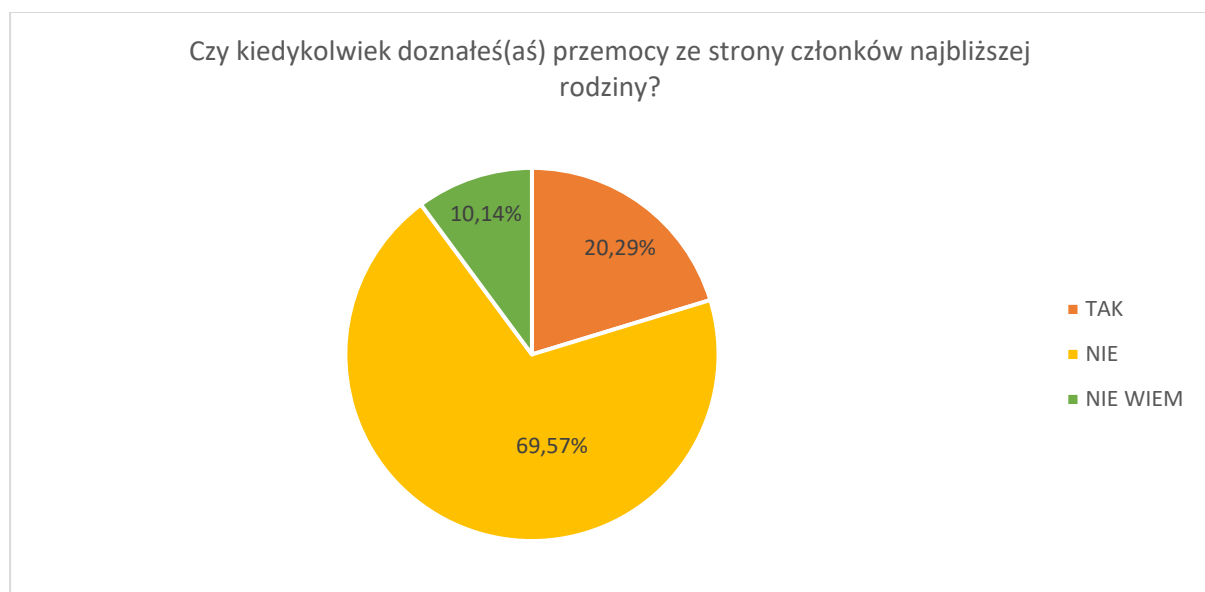
Na pytanie nr 1 „**Czy kiedykolwiek doznałeś(aś) przemocy ze strony rówieśników ?**” TAK odpowiedziało 60,87% ankietowanych,

NIE - 26,09%,

NIE WIEM - 13,04% osób.

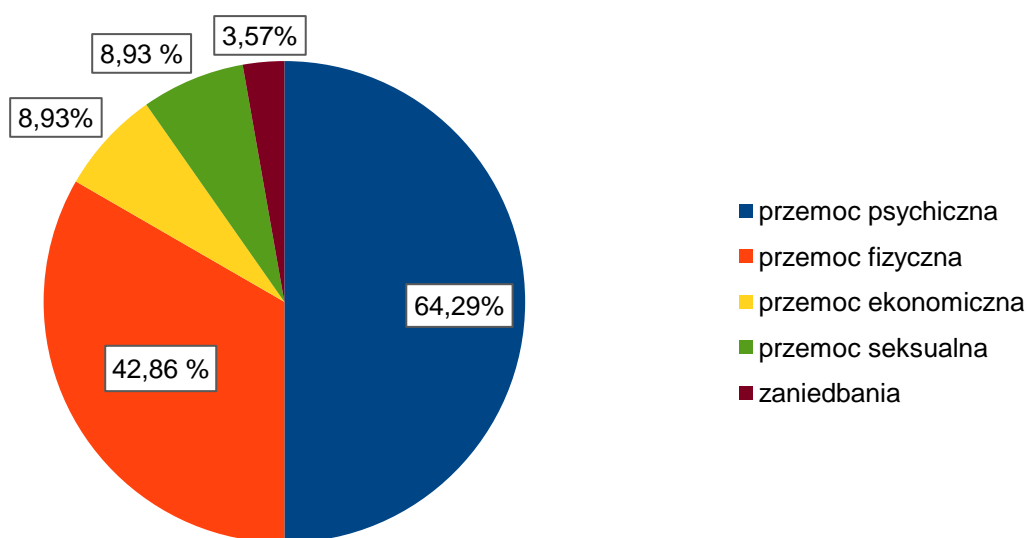

Na pytanie nr 2 „**Czy kiedykolwiek doznałeś(aś) przemocy ze strony członków najbliższej rodziny?**” TAK odpowiedziało 20,29% respondentów, NIE 69,57%, natomiast NIE WIEM odpowiedziało 10,14% badanych.

Spośród 69 respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, aż 54 osoby doznało przemocy rówieśniczej lub przemocy w środowisku domowym, co stanowi 78,26% ankietowanych osób. W grupie młodzieży, która stwierdziła, że doznali przemocy, mężczyźni stanowili 51,79%, natomiast kobiety stanowiły 44,64%. Badanie wykazało również, że 8,93% kobiet doznało zarówno przemocy ze strony rówieśników oraz przemocy w środowisku domowym. Mężczyźni, którzy uważają, że doznali przemocy ze strony rówieśników, doznali również przemocy w środowisku domowym. Stanowili oni 14,29% ankietowanych osób. Respondenci, którzy doznali przemocy rówieśniczej lub przemocy domowej, odpowiadając na pytanie 3 „**Jeśli doznałeś/aś przemocy to jakiego rodzaju była to przemoc ?**” wskazali, że **przemoc psychiczna** jest formą przemocy, którą najczęściej doznawali.

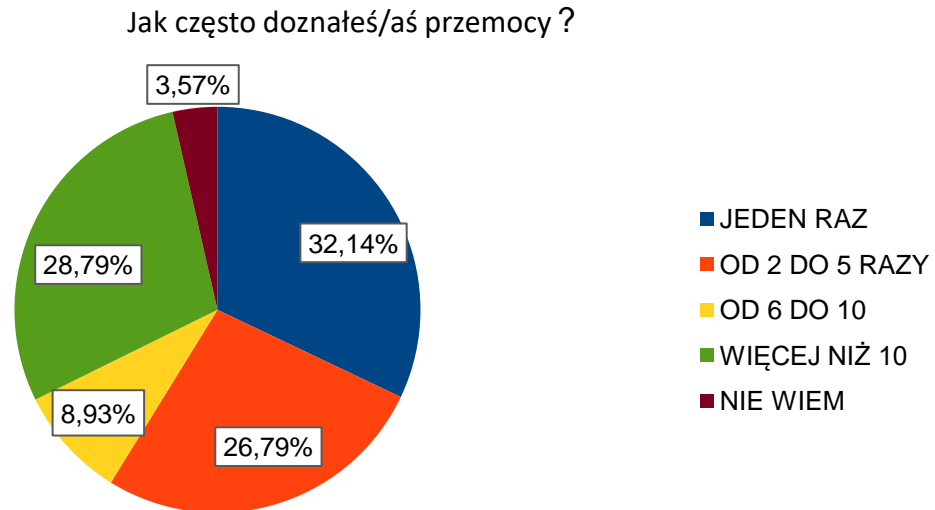
Jeśli doznałeś/aś przemocy to jakiego rodzaju była to przemoc ?

Spośród młodzieży, która doznała przemocy, aż 64,29% badanych osób wskazało na przemoc psychiczną. **Przemoc fizyczną** wskazało 42,86% ankietowanych osób, **przemoc ekonomiczną i seksualną** wskazało po 8,93% badanych, natomiast **zaniedbanie** ze strony członków najbliższej rodziny zaznaczyło 3,57% respondentów.

W pytaniu nr 4 „**Jak często doznałeś/aś przemocy ?**”, badana młodzież stanowiąca 32,14% wskazała, że doznało przemocy **jeden raz** w życiu. **Więcej niż dziesięć razy** przemocy doznało 28,57% badanej młodzieży. **Dwa do pięciu razy** wskazało 26,79% respondentów,

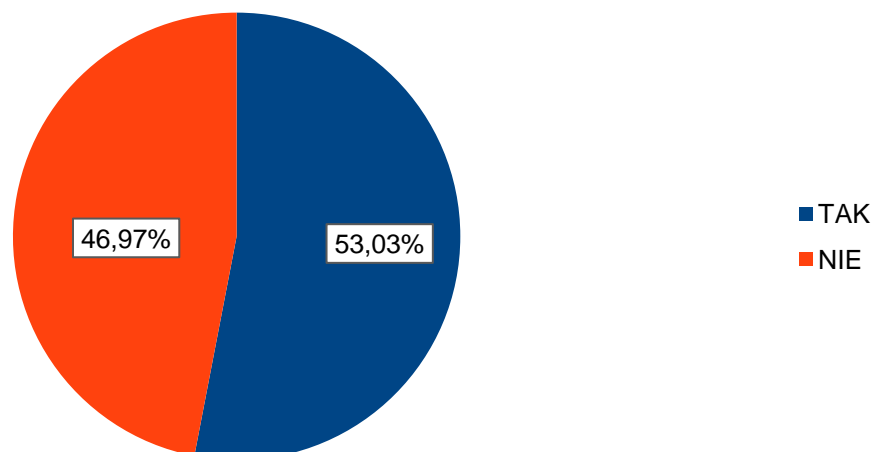
sześć do dziesięciu razy - 8,93% badanej młodzieży, NIE WIEM odpowiedziało 3,57% respondentów.

Na pytanie nr 5 „*Jeżeli osobiście nie doznałeś(aś) przemocy ze strony najbliższych, czy byłeś/aś świadkiem takich zachowań w stosunku do rówieśników?*”

TAK odpowiedziało 53,03% ankietowanych osób, NIE 46,97% respondentów.

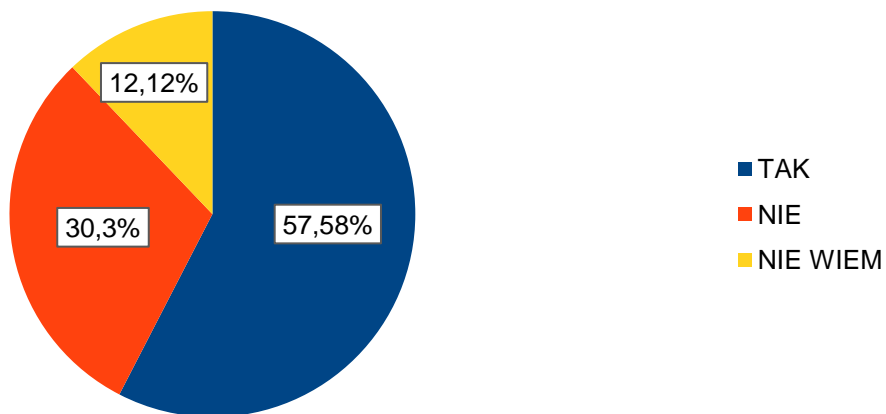
Jeżeli osobiście nie doznałeś(aś) przemocy ze strony najbliższych, czy byłeś/aś świadkiem takich zachowań w stosunku do rówieśników?

Na pytanie nr 6 „*Czy znane Tobie osoby doznające przemocy zwróciły się o pomoc do instytucji pomocowych ?*”

Respondenci udzielający odpowiedzi TAK stanowili 57,58% osób badanych, NIE odpowiedziało 30,30% młodzieży, NIE WIEM odpowiedziało 12,12% respondentów.

Czy znane Tobie osoby doznające przemocy zwróciły się o pomoc do instytucji pomocowych ?

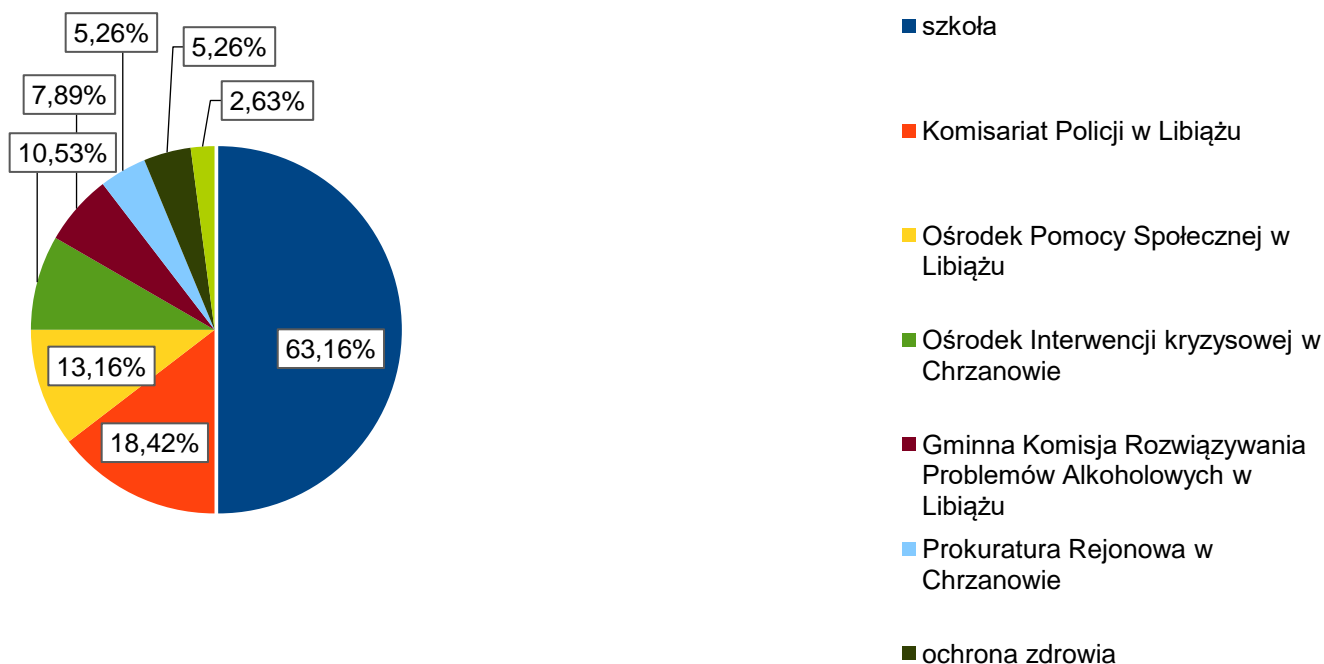
Spośród młodzieży biorącej udział w badaniu za pomocą kwestionariusza ankiety, 38 osób odpowiedziało na pytanie nr 7 „**Do jakiej instytucji zgłosiły się znane Tobie osoby doznające przemocy?**”

Z poniższego wykresu wynika, że środowisko szkolne cieszy się ogromnym zaufaniem wśród uczniów.

1. **Szkołę** wskazało aż 63,16% ankietowanej młodzieży.
2. **Komisariat Policji w Libiążu** - 18,42%.
3. **Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu** - 13,16%.
4. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie** oraz **Sąd Rejonowy w Chrzanowie** wskazało 10,53%.
5. **GKRPA w Libiążu** - 7,89% respondentów.
6. **Prokuraturę Rejonową w Chrzanowie, ochronę zdrowia** zaznaczyło 5,26% ankietowanych.

Jedynie 2,63% respondentów NIE WIE do jakiej instytucji mogą zgłosić się osoby doznające przemocy domowej lub przemocy rówieśniczej.

Do jakiej instytucji zgłosiły się znane Tobie osoby doznające przemocy?

Odpowiadając na pytanie nr 8 „**Do jakiej instytucji zgłosiłby/abyś się doznając przemocy?**”

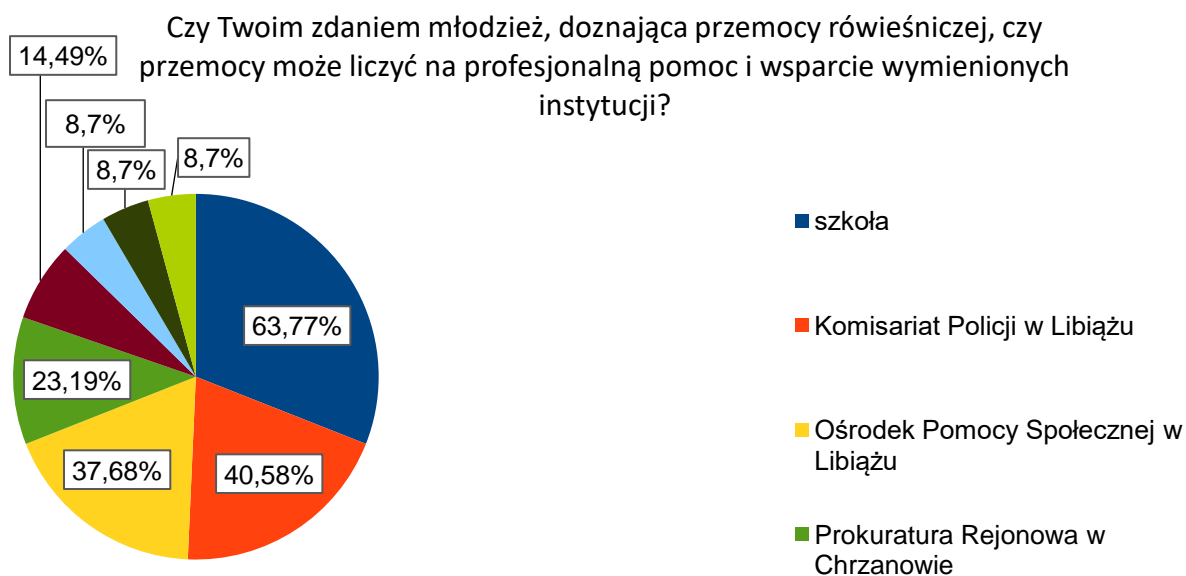
Młodzież zaznaczyła szkołę jako instytucję społecznego zaufania, w której można zgłosić się w sytuacji wystąpienia przemocy.

1. **Szkołę** wskazało 55,07% młodzieży.
2. **Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu** zaznaczyło 20,29% młodzieży.
3. **Komisariat Policji w Libiążu** wskazało 20,09% respondentów.
4. **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie**, oraz w **Sąd Rejonowy w Chrzanowie** wybrało 8,70% młodzieży.
5. **Prokuraturę Rejonową w Chrzanowie** zgłosiłoby się po pomoc 7,25% respondentów.
6. **Ochronę zdrowia** wybrało 4,35% respondentów.
7. **GKRPA w Libiążu** zaznaczyło 2,90% młodzieży.

Do jakiej instytucji zgłosiłby/abyś się doznając przemocy?

Na pytanie nr 9 „*Czy Twoim zdaniem młodzież, doznająca przemocy rówieśniczej, czy przemocy domowej może liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie wymienionych instytucji ?*” Odpowiedzi udzieliły wszystkie badane osoby wskazując ponownie **szkołę**, jako instytucję społecznego zaufania w sytuacji doznania przemocy w środowisku szkolnym lub domowym.

1. **Szkołę** wskazało 63,77% młodzieży.
2. **Komisariat Policji w Libiążu** zaznaczyło 40,58%.

3. **Ośrodek Pomocy Społecznej** w Libiążu wskazało 37,68% ankietowanych.
4. **Prokuraturę Rejonową w Chrzanowie** zaznaczyło 23,19% respondentów.
5. **Sąd Rejonowy w Chrzanowie** wskazało 14,49% młodzieży.
6. **GKRPA w Libiążu, ochronę zdrowia i Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie** wybrało po 8,70% respondentów.

W badaniu wzięło udział łącznie 69 osób ze 105 obecnych, którzy stanowili 72,45% młodzieży uczestniczącej w kampanii profilaktycznej o charakterze integracyjnym, „**MŁODZI BEZPIECZNI W MIEŚCIE**” zorganizowanej w ramach podejmowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych zgodnych z „**Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2021-2028**”. Kobiety stanowiły 52,17% respondentów, mężczyźni natomiast 47,83%. Młodzież w wieku 15-16 lat stanowiła 85,51% badanych, 14,49% stanowiła młodzież w wieku 17-19 lat.

4.1. Wyniki badań i rekomendacje

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021 - 2022 podczas trwania kampanii profilaktycznych, jednoznacznie wskazują, że osoby starsze w wieku 60+ i młodzież szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Libiąż doznają przemocy w środowisku domowym, rówieśniczym.

Fakt doznawania przemocy niesie za sobą szereg konsekwencji dla zdrowia psychicznego człowieka. Osoby doznające przemocy może cechować niska samoocena oraz poczucie beznadziei. Doświadczanie długotrwałego lub silnego stresu, zdenerwowania czy lęku, może sprzyjać podejmowaniu zachowań agresywnych wobec samego siebie lub innych osób.

Długotrwałe doznanie przemocy może przyczynić się do zaburzeń lękowych oraz rozwoju depresji, w skrajnych przypadkach może prowadzić do samobójstwa. Przemoc wywiera także negatywny wpływ na zdrowie somatyczne zwiększając ryzyko problemów zdrowotnych.

Doznający przemocy mogą mieć problemy z koncentracją, a także niski poziom umiejętności budowania więzi społecznych, wycofują się z kontaktów interpersonalnych, co nasila ich problemy.

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród młodzieży i seniorów umożliwiły stworzenie **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023- 2028.**

4.2. Cele i metodologia badania

Diagnoza występowania zjawiska przemocy na terenie Gminy Libiąż została przeprowadzona w oparciu o następujące źródła informacji:

1. **Posiadane dane zastane** - prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, które stanowiły podstawę do poznania skali zjawiska przemocy domowej.
2. **Badania ankietowe w aspekcie ilościowym**, których celem było oszacowanie skali zjawiska przemocy wśród seniorów i młodzieży szkół ponadpodstawowych, zbadanie skuteczności podejmowanych na terenie Gminy działań pomocowych oraz ustalenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych przez społeczność lokalną, która będzie miała istotny wpływ na tworzenie dokumentu.

Analiza rocznych sprawozdań z pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu przybliżyła m. in. powody trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin korzystających z pomocy finansowej tutaj. Ośrodka oraz umożliwiła określenie liczby rodzin, które otrzymały pomoc finansową z powodu występowania przemocy domowej.

Tabela nr 1 Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu w latach 2019 - 2022.

Lata	Liczba rodzin
2019	476 rodzin
2020	548 rodzin
2021	474 rodzin
2022	495 rodzin

Tabela nr 1: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych przekazanych do MRPiPS przez OPS w Libiążu.

Tabela nr 2. Powody trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Libiąż korzystających z pomocy OPS w Libiążu w latach 2019-2022.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w 2019 r.	Liczba rodzin w 2020 r.	Liczba rodzin w 2021 r.	Liczba rodzin w 2022 r.
ubóstwo	197	252	229	193
sieroctwo	0	0	1	1
bezdomność	16	20	25	22
potrzeba ochrony macierzyństwa	41	39	32	28
w tym: wielodzietność	15	16	13	11
bezrobocie	151	140	153	123
niepełnosprawność	295	277	264	220
długotrwała lub ciężka choroba	332	332	328	276
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	77	88	85	53
w tym: rodziny niepełne	29	37	32	26
w tym: rodziny wielodzietne	5	5	4	6
przemoc domowa	14	9	7	7
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
alkoholizm	47	43	53	47
narkomania	1	4	5	5
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	7	5	9	9

trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0
zdarzenie losowe	5	1	3	1
sytuacja kryzysowa	1	2	1	1
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Tabela nr 2: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych przekazanych do MRPiPS przez OPS w Libiążu.

Analizując dane zawarte w Tabeli nr 2, zaznaczyć należy, że najliczniejszą grupę beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu stanowią rodziny borykające się z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, ubóstwa, bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym rodziny niepełne. Kolejnymi powodami, z którymi zмага się społeczność Gminy Libiąż to alkoholizm i przemoc domowa.

Analiza rejestru wpływu formularza „Niebieskie Karty” część „A” do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Libiąż pozwoliła oszacować liczbę osób doznających przemocy domowej.

Tabela nr 3. Liczba formularzy „Niebieskie Karty”.

Lata	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba formularzy NK część „A” ogółem:	47	36	41	26
w tym: NK sporządzone dla kobiet doznających przemocy	37	30	34	19
NK sporządzone dla mężczyzn doznających przemocy	5	2	2	2

NK sporządzone w przypadku, kiedy dziecko doznało przemocy	5	4	5	5
---	----------	----------	----------	----------

Tabela nr 3: opracowanie własne na podstawie rejestru wpływu formularzy „Niebieskie Karty” część „A” do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z analizy danych zawartych w Tabeli nr 3 wynika, że najliczniejszą grupę osób doznaniem przemocy domowej w Gminie Libiąż stanowią kobiety. Jednocześnie możemy zaobserwować nieznaczny spadek osób doznających przemocy w perspektywie czterech lat.

4.3. Problem przemocy w świetle badań ilościowych. Charakterystyka uczestników badania

Badania ankietowe zostały przeprowadzone podczas dwóch kampanii profilaktycznych o charakterze integracyjnym „Pomoc a nie przemoc. Z myślą o seniorach” i „Młodzi bezpieczni w mieście”. Głównym celem kampanii było uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy domowej oraz poznanie sposobów radzenia sobie osób i rodzin z trudnymi sytuacjami kryzysowymi związanymi z doznaniem przemocy domowej. Ponadto ideą wydarzenia było również wzmocnienie więzi rodzinnych i rówieśniczych oraz propagowanie spędzania wolnego czasu.

W badaniu ankietowym wzięło udział 52 seniorów oraz 69 uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu Gminy Libiąż. Łącznie **121 osób**.

Wyniki badań ankietowych posłużyły do sporządzenia diagnozy skali występowania zjawiska przemocy wobec osób starszych i młodzieży. Przyczyniły się również do podjęcia kroków zmierzających do zwiększenia skuteczności, efektywności działań profilaktycznych i pomocowych wobec osób pokrzywdzonych przemocą domową.

5. WNIOSKI Z BADAŃ I REKOMENDACJE

Zjawisko przemocy domowej jest niewątpliwie jedną z wielu sytuacji kryzysowych, w jakiej należy podjąć skuteczne działania interwencyjne i wspierające. Jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym, wymagającym kompleksowych i skoordynowanych rozwiązań w obszarze jej zapobiegania.

Spadek wdrażanych procedur „Niebieskie Karty” w ostatnich latach może być wynikiem nie

tyle spadku występowania przemocy lecz wynikiem podniesienia poziomu świadomości społeczności lokalnej poprzez szeroko pojętą profilaktykę zjawiska przemocy, zastosowania szeregu działań środowiskowych oraz możliwości korzystania z nieodpłatnej mediacji rodzinnej i dostępnej na terenie Gminy Libiąż oferty pomocowej.

Aby skutecznie zapobiegać przemocy domowej w Gminie Libiąż i zwalczać jej negatywne skutki, konieczne jest podjęcie działań wobec występowania tego zjawiska. Zatem uchwalenie **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2028** wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U.2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) oraz innych ustaw, które nałożyły na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Współpraca samorządu gminnego z administracją rządową, innymi podmiotami w zakresie przeciwdziałania przemocy ma na celu ograniczenie tego zjawiska w Gminie Libiąż oraz wzrost poziomu świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy. Program stanowi także integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021–2028.

Zadaniem niniejszego programu jest wprowadzenie szerokiego spektrum działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, w głównej mierze **zwiększenie skuteczności i profesjonalizmu służb i instytucji zobligowanych do udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań zmierzających do zmiany postaw osób stosujących przemoc wobec osób doznających przemocy domowej.**

Osoby doznające przemocy domowej w Gminie Libiąż powinny otrzymać profesjonalną i skuteczną pomoc. Należy na bieżąco informować i edukować społeczność lokalną poprzez rozpowszechnianie materiałów promocyjnych (plakaty, ulotki, poradniki i wizytówki) zawierających informacje na temat instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Libiąż, w których osoby doznające przemocy domowej mogą liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie.

Rekomenduje się również poszerzenie oferty pomocy wobec osób bezbronnych m.in. seniorów, dzieci i młodzieży szkolnej poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w środowisku domowym i społecznym, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy domowej.

Dzięki działaniom edukacyjnym społeczność lokalna uzyska wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz poziom wiedzy w kwestii poszukiwania pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy domowej. Mając na uwadze ochronę młodzieży przed zjawiskiem przemocy, szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy wobec ucznia.

W celu podwyższenia poziomu wiedzy osób starszych i młodzieży w kwestii występowania zjawiska przemocy oraz nabycia świadomości na temat oferty wsparcia dostępnej na terenie Gminy Libiąż i powiatu chrzanowskiego, rekomenduje się poszerzenie oferty pomocy dla powyższych grup poprzez zintensyfikowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji społecznych bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy na temat instytucji pomagających w sytuacji przemocy domowej. Dzięki działaniom edukacyjnym seniorzy i młodzież nabędą wiedzę podnoszącą świadomość ich praw i możliwości oraz umiejętność poszukiwania pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy. Istotne jest zatem rozpowszechnianie przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu oraz osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej materiałów promocyjnych (plakaty, ulotki, poradniki i wizytówki) zawierających informacje na temat instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Libiąż, w których osoby doznające przemocy domowej mogą liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie. Pomimo ustawowo uregulowanego obowiązku interdyscyplinarnego podejścia do przeciwdziałania przemocy domowej i zobligowania poszczególnych służb w tym: pomocy społecznej, Policji, GKRPA, oświaty i ochrony zdrowia do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, procedura „Niebieskie Karty” część „A” nadal wypełniana jest najczęściej przez Policję, pomoc społeczną i POIK w Chrzanowie, oświatę. Ochrona zdrowia nadal w najmniejszym stopniu angażuje się w realizację nałożonych przepisami prawa zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Należy zatem na bieżąco informować przedstawicieli ochrony zdrowia: lekarzy, pielęgniarki, ratowników medycznych w kwestii współdziałania przy realizacji zadań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu oraz w pracach grup diagnostyczno-pomocowych przy realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Poważną barierę w skutecznym pomaganiu osobom doznającym przemocy domowej stanowi także brak specjalistów psychoterapeutów, nadmierna biurokracja oraz brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Należy zatem podjąć działania w zakresie zabezpieczenia odpowiednich warunków celem podjęcia działań zmierzających do skutecznego i efektywnego rozwiązywania problemu przemocy domowej.

6. PLAN STRATEGICZNY PROGRAMU

6.1. Analiza SWOT gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej

Na podstawie informacji pozyskanych w trakcie badań ilościowych i jakościowych oraz z analizy danych zastanych i analizy kwestionariusza ankiet została opracowana analiza SWOT, która posłużyła ocenie słabych i mocnych stron Gminy Libiąż w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz szans i zagrożeń, które mogą wynikać z czynników zewnętrznych.

Tabela nr 4 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Interdyscyplinarny. 2. Specjaliści (konsultant psycholog, prawnik, mediator rodzinny, specjalista d/s przeciwdziałania przemocy domowej). 3. Dobra współpraca instytucjonalna. 4. Przepływ informacji. 5. Prowadzona działalność informacyjna (plakaty, ulotki, poradnik, wizytówki). 6. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny. 7. Telefon Zaufania. 8. Punkt Mediacyjny. 9. Kampanie społeczne. 10. Grupa wsparcia. 11. Edukacja poprzez spotkania edukacyjno-informacyjne, warsztaty profilaktyczne, pogadanki, prelekcje. 12. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny. 13. Podjęcie współpracy z kuratorem sądowym. 14. Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc. 15. Organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Zespołu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak psychoterapeutów. 2. Nadmierna biurokracja w prowadzeniu procedury - „Niebieskie Karty”. 3. Płatny Telefon Zaufania. 4. Niski poziom zaangażowania ochrony zdrowia w realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy. 5. Niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy. 6. Niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych.

<p>Interdyscyplinarnego w Libiążu. 16. Możliwość kierowania osób stosujących przemoc domową na programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne.</p>	
<p style="text-align: center;">Szanse</p>	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskania środków finansowych na realizację zadań ze środków zewnętrznych. 2. Uzgodnienia międzyresortowe. 3. Resortowa edukacja na temat przeciwdziałania przemocy domowej. 4. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową. 5. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób objętych leczeniem odwykowym. 6. Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej. 7. Stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. 8. Możliwość aplikowania o dofinansowanie w ramach konkursów i funduszy unijnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak środków finansowych na realizację zadań. 2. Niedoprecyzowane przepisy prawne dotyczące m. in. przewozu dzieci w trakcie wykonywania obowiązków zgodnych z art. 12 ustawy. 3. Negatywne ukazywanie pracy pomocy społecznej przez media. 4. Zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu. 5. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doznających przemocy. 6. Niechęć do współpracy osób doznających przemocy domowej. 7. Rozbudowana biurokracja, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagających. 8. Brak całodobowej placówki zapewniającej miejsca schronienia dla osób doznających przemocy na terenie powiatu chrzanowskiego.

6.2. Cel główny i cele szczegółowe programu

Diagnostując problematykę przemocy należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

1. Współpracę w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu oraz innych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.
2. Zapewnienie osobom/rodzinom dotkniętym przemocą domową bezpiecznego schronienia.
3. Prowadzenie kampanii społecznych, oraz dystrybucja poradników, ulotek, plakatów informacyjnych na temat możliwości uzyskania wsparcia.

4. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, zawodowe, prawne, medyczne oraz socjalne.
5. Podejmowanie działań motywujących osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w grupach korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.
6. Prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających o zagrożeniach płynących z przemocy.
7. Współpracę z mediami (prasa,) w zakresie propagowania zachowań bez przemocy oraz zmiany postrzegania zjawiska przemocy domowej.
8. Zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w Gminie Libiąż w celu diagnozowania tego zjawiska.
9. Podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Cel główny programu: *Przeciwdziałanie przemocy domowej w Gminie Libiąż oraz poprawa skuteczności działań pomocowych wobec osób i rodzin z problemem przemocy.*

Cele szczegółowe programu:

1. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą.
2. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową poprzez działania korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne.
3. Działania profilaktyczne i edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej.
4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Cel szczegółowy 1. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doznającym przemocy. 2. Aktualizacja bazy danych instytucji udzielających całodobowego schronienia osobom doznającym przemocy domowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Burmistrz Libiąża 2. OPS w Libiążu 3. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu 	2023-2028
2	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego. 2. Praca socjalna. 3. Aktywizacja zawodowa, pomoc w znalezieniu pracy. 4. Edukowanie osób doznających przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw i możliwości. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. OPS w Libiążu. 2. OPS w Libiążu. 3. OPS w Libiążu. 4. OPS w Libiążu, GKRPA w Libiążu, Komisariat Policji w Libiążu, oświata, ochrona zdrowia. 	<p>2023-2028</p> <p>2023-2028</p> <p>2023-2028</p> <p>2023-2028</p>

		5. Pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy domowej.	5. Placówki oświatowe, ochrona zdrowia, OPS w Libiążu, Komisariat Policji w Libiążu.	2023-2028
		6. Pełnienie dyżurów w Punkcie Konsultacyjno-informacyjnym dla osób doznających przemocy domowej.	6. OPS w Libiążu.	2023-2028 poniedziałek od 14.00-16.00 czwartek od 13.00-16.00.
		7. Pełnienie dyżurów w Telefonie Zaufania.	7. OPS w Libiążu.	poniedziałek od 7.00-16.00 wtorek- środa od 7.00-15.00 czwartek od 7.00-16.00 piątek od 7.00-14.00
		8. Prowadzenie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.	8. Konsultant, psycholog OPS w Libiążu.	2 razy w m-cu po 2 godziny

Cel szczegółowy 2. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową poprzez działania korekcyjno-edukacyjne

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	1. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.	1. OPS w Libiążu, Komisariat Policji w Libiążu, Służba zdrowia, Sąd Rejonowy w Chrzanowie, Prokuratura Rejonowa w Chrzanowie.	2023-2028
		2. Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą domową oraz monitorowanie efektów działań w procedurze „Niebieskie Karty”.	2. OPS w Libiążu, Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu, Komisariat Policji w Libiążu.	2023-2028
		3. Motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc .	3. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu, Komisariat Policji w Libiążu, OPS w Libiążu.	2023-2028
		4. Motywowanie osób stosujących przemoc do zmiany postawy wobec osób doznających przemoc oraz do zaprzestania dalszego stosowania przemocy.	4. Komisariat Policji w Libiążu, OPS w Libiążu.	2023-2028
		5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową na programy korekcyjno-	5. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu.	2023-2028

		<p>edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne.</p> <p>6. Prowadzenie postępowań w sprawach o wykroczenie.</p> <p>7. Inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie <i>przemocy</i> domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom.</p> <p>8. Inicjowanie działań w stosunku do osób doznających <i>przemocy</i> domowej oraz osób stosujących <i>przemoc</i> domową.</p> <p>9. Składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą <i>przemoc</i> domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń.</p>	<p>6. Komisariat Policji w Libiążu, Sąd Rejonowy w Chrzanowie, Prokuratura Rejonowa w Chrzanowie.</p> <p>7. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu.</p> <p>8. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu.</p> <p>9. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu.</p>	<p>2023-2028</p> <p>2023-2028</p> <p>2023-2028</p> <p>2023-2028</p>
--	--	---	--	---

Cel szczegółowy 3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej.

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Edukacja społeczności lokalnej	1. Organizowanie kampanii społecznych.	1. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu, OPS w Libiążu, Komisariat Policji w Libiążu.	2023-2028
		2. Upowszechnianie materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty, wizytówki, poradnik).	2. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu, OPS w Libiążu.	2023-2028
		3. Upowszechnianie informacji na stronach internetowych OPS w Libiążu, Urzędu Miejskiego w Libiążu na temat instytucji i organizacji pomocowych.	3. OPS w Libiążu, Urząd Miejski w Libiążu.	2023-2028
		4. Realizacja spotkań edukacyjno-informacyjnych dla społeczności lokalnej związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.	4. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu, OPS w Libiążu, placówki oświatowe.	2023-2028
		5. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych.	5. OPS w Libiążu, placówki oświatowe.	2023-2028
		6. Budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy domowej.	6. OPS w Libiążu, placówki oświatowe, Komisariat Policji w Libiążu, ochrona zdrowia, GKRPA w Libiążu.	2023-2028

		7. Prowadzenie grupy samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi.	7. OPS w Libiążu.	2023-2028
2	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy	1. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	1. OPS w Libiążu, placówki oświatowe.	2023-2028
		2. Realizacja programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy.	2. OPS w Libiążu, placówki oświatowe.	2023-2028
3	Prowadzenie mediacji rodzinnej	1. Rozwiązywanie konfliktów rodzinnych, zawieranie ugody mediacyjnej.	1. OPS w Libiążu.	2023-2028

Cel szczegółowy 4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy.	1. Organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, tworzeniu planu pomocy, interwencji, współpracy interdyscyplinarnej.	1. OPS w Libiążu, Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu.	2023-2028

		2. Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje oraz zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do superwizji.	2. Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu, OPS w Libiążu.	2023-2028
--	--	---	--	-----------

6.3. Adresaci programu

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Libiąż skierowany jest do:

1. Mieszkańców Gminy Libiąż, w tym osób doznających przemocy.
2. Osób stosujących przemoc domową.
3. Świadków przemocy domowej.
4. Specjalistów/instytucji zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

6.4. Przewidywane efekty realizacji programu

Realizując działania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Libiąż na lata 2023-2028 planuje się osiągnąć następujące efekty:

1. Wzmocnienie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Libiąż.
2. Ograniczenie zjawiska przemocy domowej.
3. Zwiększenie poziomu skuteczności kompleksowej pomocy dla osób doznających przemocy.
4. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, w tym poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy domowej, jak i dla osób stosujących przemoc.
5. Zmianę postawy społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy domowej.

6.5. Finansowanie programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2028 finansowany będzie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

6.6. Monitoring i ewaluacja programu

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu oraz Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu.

Monitoring umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności ich stosowania. Niniejsze informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb, jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring założeń programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji zadań podmioty składają 2 razy w roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu.

Pozyskane informacje posłużą ocenie stopnia realizacji założeń Programu. Na ich podstawie Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu przygotowuje sprawozdanie z elementami ewaluacji z realizowanych zadań za dany rok kalendarzowy.

Wnioski wynikające z monitoringu i ewaluacji posłużą stworzeniu ewentualnej modyfikacji realizowanych działań oraz zaplanowaniu działań priorytetowych w kolejnym roku kalendarzowym.

Program opracowany przez Zespół Interdyscyplinarny w Libiążu